

7 MAYIS 1874 TARİHLİ ALMAN İMPARATORLUK BASIN KANUNU (*)

Çeviren: Doç. Dr. Erol CİHAN / Asis. Feridun YENİSEY

I. Başlangıç Hükümleri

m. 1. Basın özgürlüğü

Basın özgürlüğü, sadece bu mevcut kanunun emir ya da tecviz ettiği sınırlamalara tâbidir.

m. 2. Kanunun uygulanma alanı, basılı yazılar

(1) Bu kanun, matbaa makinalarının bütün mamüllerine uygulanacağı gibi, diğer bütün dağıtılmak amacıyla mekanik veya kimyasal yoldan meydana getirilmiş olan yazı ve yazılı veya yazısız resimlerin veya metinli ya da açıklamalı müzikli eserlerin çoğaltılmış nüshalarında uygulanma alanı bulur.

(2) Yukarıda belirtilen bütün mamuller hakkında bundan sonra «basılı yazı» tabiri kullanılacaktır.

m. 3. Yayın

Basılı bir yazının bu kanun anlamında yayınlanmasından, bu basılı yazının halkın görüp bilgi edinebileceği yerlere ilanı, teşhir edilmesi veya sergilenmesi de anlaşılır.

m. 4. Sanayi hukuku alanındaki basın özgürlüğü

(1) Herhangi bir basın işletmesinin müstakil çalışma veya basılı yazıların neşir veya satışa arz hak ve selâhiyeti, ne idarî ne de kazaî yoldan kaldırılamaz.

(*) Alman Basın Kanunu ile Basın Kanunu Tasarıları, Löffler'in Presserecht, Kommentar, c. II, München 1968 kitabından çevrilmiştir.

(2) Diğer taraftan, basın işletmesinin mesleki faaliyetleri hakkında meslek tüzüğü hükümleri uygulanır.

m. 5. Mesleki olmayan aleni yayın

(1) Meslek tüzüğünün 57. maddesinin 1, 2. 4. bentleri, 57 a maddesi, 57 b maddesinin 1 ve 2. bentleri uyarınca kendilerine ruhsat verilmemesi kabul edilen kişilerin basılı yazıları meslek harici olarak alenen neşretmelerine mahalli polis makamları engel olabilirler.

(2) Bu yasağa aykırı davrananlar, meslek tüzüğünün 148. maddesine göre cezalandırılırlar.

II. Basının düzenlenmesi

m. 6. Impressum: bası yeri, tarih ve yazarın bildirilmesi

(1) Bu kanunun uygulanma alanına giren her basılı yazıda, basanın adı ve ikamet yeri ve basılı yazı, kitap ticareti veya yayın için tayin edilmişse, naşirin veya basılı yazının bizzat satışa arz edilmesi halinde yazarın veya naşirin ad ve ikamet yeri zikredilmiş olmak şarttır. Basanın veya naşirin adının bildirilmesi yerine, ticaret siciline kayıtlı bulunan ticaret ünvanının açıklanması yeterlidir.

(2) Sadece meslek ve yazışma ve ev ve toplum hayatı amacıyla hizmet eden basılı yazılar, meselâ çizelgeler, fiyat pusulaları, kartvizitler ve benzerleri, seçimin amacı, zamanı ve seçilecek şahsın belirtilmesinden başka bir husus ihtiva etmedikleri takdirde, genel seçimler için kullanılan oy pusulaları bu hükmün kapsamı dışında kalırlar.

m. 7. Süreli yayınlarda impressum

(1) Gazeteler ve aylık ya da daha kısa sürelerde ve hatta düzensiz aralıklarla çıksalar dahi, dergiler (bu kanun anlamında süreli basılı yazılar) her sayı veya nüshasında sorumlu müdürün adını ve ikamet yerini ihtiva etmek zorundadırlar.

(2) Basılı yazının hangi kısmından adı bildirilen şahıslardan hangisinin sorumlu müdür olduğu, ad bildirmenin şekil ve muhtevasından açıkça anlaşılabiliriyorsa, birden fazla şahsın sorumlu müdür olarak bildirilmesi mümkündür.

m. 8. Sorumlu müdür

(1) Fiil ehliyetine, medeni ve siyasi haklara sahip bulunan ve Alman İmparatorluk ülkesinde ikamet yeri veya meskeni bulunan kişiler süreli basılı yazılarda sorumlu müdür olabilirler.

(2) Kanun hükmü gereğince hakkında ceza koğuşturması yapılamayan veya yapılması özel bir izin veya talebe bağlı olan kişiler süreli basılı yazıların sorumlu müdürü olamazlar.

m. 9. Verilmesi zorunlu olan nüshanın gönderilmesi

(1) Naşir süreli basılı yazının her sayısından veya nüshasından bir örneği dağıtım veya gönderme başlar başlamaz, kendisine derhal verilecek bir makbuz karşılığında dağıtım yerindeki polis makamlarına ücretsiz olarak teslim etmeğe mecburdur.

(2) Sadece sanat, bilimsel, mesleki veya sinai amaçlarla yayımlanan basılı yazılar hakkında bu hüküm uygulanmaz.

m. 10. Resmi bildirilerin basılması mecburiyeti

Süreli bir basılı yazının ilân kabul eden sorumlu müdürü, kendisine resmi makamlar tarafından bildirilmiş olan resmi tebligleri, onların talebi üzerine, normal yayım ücretinin ödenmesi karşılığında, çıkacak ilk iki sayısından birisinde yayımlamak mecburiyetindedir.

m. 11. Cevabın basılması mecburiyeti

(1) Süreli basılı yazının sorumlu müdürü, basılı yazıda bildirilmiş olan olayların düzeltilmesini, bu olaylara karışmış bulunan resmi mercilerin ya da özel şahısların istemi üzerine, bir ilâve ya da çıkarma yapmaksızın, düzeltme yollayan tarafından imzalanmış olmak, suç teşkil eden bir muhteva taşımamak ve fiili verilere ilişkin olmak şartlarıyla düzeltmeyi yayımlamak mecburiyetindedir.

(2) Düzeltmenin, alınmasını izleyen, henüz basım için dizgisi tertiplenmemiş olan ilk sayıda ve düzeltilmesi istenen yazının çıkmış olduğu basılı yazının aynı kısmında, aynı punto yazı ile basılması zorunludur.

(3) Cevap, düzeltilmesi gereken haberin kapladığı yerden fazla yer kaplamadıkça ücretsizdir. Daha fazla yer kapladığı takdirde, fazla satırlar için normal tarife üzerinden ücret istenir.

m. 12. Resmi basılı yazılarda muafiyet

Alman İmparatorluk, Devlet ve Eyalet makamları ile Millet Meclisi veya bir Federal Alman Devletinin eyalet temsilciliğince çıkarılan basılı yazılar hakkında, muhtevaları resmi tebliğlerden ibaret olduğu takdirde, 6-12. maddeler bunlara uygulanmaz.

m. 13. Yazı kutulu ile ilgili yazışmalar

Sadece yazı işleri kurullarına dağıtılmak üzere mekanik veya kimyasal yoldan (litografi, otografi, metalografi edilmiş veya kopya çıkarılmış) hazırlanmış bulunan süreli basılı yazılar, bu kanunun basılı yazılar hakkındaki hükümlerine tabi değildirler.

m. 14. Yabancı menşeli basılı yazıların yasaklanması

(1) Yabancı ülkede yayınlanan süreli bir basılı yazının bir sayısı hakkında, bir yıl içinde Ceza Kanununun 41 ve 42. maddeleri uyarınca iki defa mahkûmiyet kararı verilmiş olursa, İçişleri Bakanını (İmparatorluk Şansölyesi) son hükmün kesinleşmesinden itibaren iki ay içinde, bu basılı yazının bundan sonra dağıtılmasını iki yıllık bir süreye kadar resmi bir tebliğ ile yasaklayabilir.

(2) Münferit Federe Devletlerin kanunkoyucularının şimdiye kadar koymuş buldukları ve yabancı menşeli süreli basılı yazıları yasaklayıcı hükümler yürürlükten kaldırılmıştır.

m. 15. Casusluğa karşı savunma

Bu madde 3.6.1914 tarihli Casusluk Kanunu ile yürürlükten kaldırılmıştır.

(2) Düzeltmenin, alınmasını izleyen, henüz basım için dizgisi tertiplenmemiş olan ilk sayıda ve düzeltilmesi istenen yazının çıkmış olduğu basılı yazının aynı kısmında, aynı punto yazı ile basılması zorunludur.

(3) Cevap, düzeltilmesi gereken haberin kapladığı yerden fazla yer kaplamadıkça ücretsizdir. Daha fazla yer kapladığı takdirde, fazla satırlar için normal tarife üzerinden ücret istenir.

m. 12. Resmî basılı yazılarda muafiyet

Alman İmparatorluk, Devlet ve Eyalet makamları ile Millet Meclisi veya bir Federal Alman Devletinin eyalet temsilciligince çıkarılan basılı yazılar hakkında, muhtevaları resmi tebliğlerden ibaret olduğu takdirde, 6-12. maddeler bunlara uygulanmaz.

m. 13. Yazı kurulu ile ilgili yazışmalar

Sadece yazı işleri kurullarına dağıtılmak üzere mekanik veya kimyasal yoldan (litografi, otografi, metalografi edilmiş veya kopya çıkarılmış) hazırlanmış bulunan süreli basılı yazılar, bu kanunun basılı yazılar hakkındaki hükümlerine tabi değildirler.

m. 14. Yabancı menşeli basılı yazıların yasaklanması

(1) Yabancı ülkede yayınlanan süreli bir basılı yazının bir sayısı hakkında, bir yıl içinde Ceza Kanununun 41 ve 42. maddeleri uyarınca iki defa mahkûmiyet kararı verilmiş olursa, İçişleri Bakanı (İmparatorluk Şansölyesi) son hükmün kesinleşmesinden itibaren iki ay içinde, bu basılı yazının bundan sonra dağıtılmasını iki yıllık bir süreye kadar resmi bir tebliğ ile yasaklayabilir.

(2) Münferit Federe Devletlerin kanunkoyucularının şimdiye kadar koymuş buldukları ve yabancı menşeli süreli basılı yazıları yasaklayıcı hükümler yürürlükten kaldırılmıştır.

m. 15. Casusluğa karşı savunma

Bu madde 3.6.1914 tarihli Casusluk Kanunu ile yürürlükten kaldırılmıştır.

m. 16. Para cezalarında, para toplanması yasağı

(1) Cezalandırılması gereken bir eylem sebebiyle hükmedilmiş bulunan para cezalarının ve muhakeme masraflarının ödenmesi için para tedariki amacıyla basın yolu ile umuma açık talepte bulunulması ve bu amaçla ödenmiş bulunan meblâğların alındığına dair resmi makbuzların basın yolu ile açıklanması yasaktır.

(2) Bu amaç ile toplanmış bulunan veya meblâğ karşılığı olan değer, toplanma yerindeki yoksullara yardım fonuna aktarılır.

m. 17. Ceza muhakemesi işlemlerine ait belgelerin zamanından önce yayınlanması yasağı

İddianame veya diğer resmi ceza muhakemesi belgeleri, aleni duruşmada açıklanmazdan veya muhakemenin sona ermesinden önce basın yolu ile açıklanamazlar.

m. 18. Basının düzen suçları: Cünhalar

(1) Aşağıda gösterilen fiiller 10 bin DM kadar para cezası veya 6 aya kadar hafif hapis veya hapis cezası ile tecziye edilir.

1. 14, 16 ve 17. maddelerdeki yasaklara aykırı fiiller.

2. Doğru olmadığını bildiği halde yanlış bilgi vermek suretiyle 6 ve 7. madde hükümlerine aykırılık teşkil eden fiiller ile, 8. maddenin hükümlerine aykırı nitelikteki kasıtlı fiiller.

(2) Naşir, basılı yazıda 8. madde hükmüne veya gerçeğe aykırı olarak başka bir şahsın sorumlu müdür gösterilmesine bilerek göz yummuşsa, aynı ceza süreli basılı yazının naşiri hakkında da hükmedilir.

m. 19. Basının düzen suçları: Kabahatler

(1) Aşağıdaki fiiller 150 DM kadar para cezası ile veya hafif para cezası ile cezalandırılırlar:

1. 18. maddenin 2. bendine girmeyen, 6, 7 ve 8. madde hükümlerine aykırı davranışlar,

2. 3. maddeye aykırı fiiller,

3. 10 ve 11. maddeye aykırı fiiller.

Yukarıda 3 numaralı bentte gösterilen hallerde, ceza koğuşturması talep üzerine başlar ve sonuçta verilen kararda, yollanan yazının müteakip sayıda yayınlanmasına da hükmedilir. Haksız imtina iyiniyetle gerçekleşmişse, ceza ve muhakeme masraflarına hükmedilmez, sadece yazının müteakip sayıya alınmasına hükmedilir.

III. Basın yoluyla işlenen cezalandırılabilir fiillerden sorumluluk

m. 20. Ceza sorumluluğu

(1) Basılı bir yazının muhtevasının suç teşkil etmesi fiilinden doğan sorumluluk genel ceza kanunlarına göre tayin edilir.

(2) Failliğini bertaraf eden özel durumlar mevcut bulunmadığı takdirde, süreli basılı yazılarda sorumlu müdür fail olarak cezalandırılır.

m. 21. Taksirden doğan sorumluluk; Sorumlulukta önceki kişiyi bildirme

(1) Sorumlu müdür, naşir, basan, dağıtan, (basılı yazıyı mesleki faaliyeti itibariyle dağıtan veya alenen yayan) basılı yazının muhtevası cezalandırılabilen bir fiil teşkil ediyorsa ve yukarıda sayılanlar 20. maddeye göre fail veya şerik olarak cezalandırılmıyorlarsa, görevleri icabı göstermek zorunda oldukları özeni gösterdiklerini veya özen göstermelerini engelleyen halleri ispat edemezlerse, taksirlerinden dolayı 10.000 DM'a kadar para cezasına veya hafif hapis, tedbir hapsi (Festungshaft) veya bir seneye kadar hapis cezasına çarptırılırlar.

(2) Yukarıda sayılan şahıslar, yazanı, veya muvafakati ile yayıma yol açmış olan yazı yollayanı, veya süreli basılı yazılarda naşirini, veya yukarıdaki sayım sırasında kendisinden önce gelen ve bir federal Alman Devletinin yargı çevresi içinde bulunan veya o ölmüşse, yayımın vukubulduğu sırada yargı çevresi içinde bulunmuş olan şahsı, ilk kararın bildirilmesine kadar belirtirlerse, cezalandırılmazlar. Yabancı menşeli basılı yazıların dağıtıcısının,

basılı yazıların kendisine kitap tacirinden intikal ettiğini ispat etmesi gerekir.

IV. Zamanaşımı

m. 22. Basınla ilgili cünhalarda kısa süreli dava açma zamanaşımı süresi

Muhtevaları suç teşkil eden basılı yazıların dağıtılması sureti ile işlenen cünhaların ve bu kanunun 18 ve 21. maddelerine göre cezalandırılan cünhaların ceza koğuşturması bir yıl içinde zamanaşımına uğrar.

m. 23. Geçici (hâkim kararı ile olmayan) elkoyma

Hâkim kararı olmaksızın basılı yazılara elkoyma şu hallerde mümkündür:

1 — Basılı yazı 6 ve 7. maddelerin hükümlerine uygun değilse veya 14. maddenin hükmüne aykırı olarak dağıtılmışsa,

2 — Bir basılı yazı ile bu kanunun 15. maddesine dayanılarak konulmuş olan yasağa aykırı hareket edilirse,

3 — Basılı yazının muhtevası, Alman Ceza Kanununun 84, 95, 111, 130 veya 184. maddelerindeki ceza ile tehdit edilmiş fiillerin kanuni tipe uygun şeklini teşkil ediyorsa ve Ceza Kanununun 111 ve 130. maddelerine giren hallerde elkoymada gecikme halinde bir cürüm veya cünhaya tabrik veya teşvik neticesi doğması yakın tehlikesi varsa, sadece bu takdirde basılı yazılara elkonulabilir.

24. Hâkimin tasdiki

(1) Geçici elkoymanın tasdik edilmesi veya kaldırılmasına yetkili mahkeme karar verir.

(2) Bu karar, savcı tarafından, elkoymaya başvurulmasından itibaren 24 saat içerisinde istenilmeli ve mahkeme tarafından bu istemin öğrenilmesinden itibaren 24 saat içerisinde verilmelidir.

(3) Polis makamları elkoyma tedbirine savcılık emri olmadan başvurmuşlarsa, elkoyma belgelerini savcılığa gecikmeden ve en geç 12 saat içinde göndermek mecburiyetindedirler. Savcılık ya elkoymanın derhal icra edilecek bir emirle kaldırılmasını emreder veya belgelerin kendisine ulaşmasından itibaren 12 saat içinde mahkemedен tasdik konusunda bir karar ister.

(4) Elkoymaya başvurulmasından itibaren 5. günün dolmasına kadar elkoymaya başvuran makama mahkemenin tasdik kararı ulaşmamışsa, elkoyma sona erer ve elkonmuş olan münferit eşya geri verilir.

m. 25. Elkoyma muamelesinin kaldırılması kararına karşı kanun yolu olmaması

Geçici elkoymayı kaldıran mahkeme kararına karşı kanun yolu yoktur.

m. 26. Koğuşturmanın başlamaması nedeniyle kaldırma

Esas fiil hakkında tasdikten itibaren iki hafta içinde ceza koğuşturması başlatılmadığı takdirde, mahkeme tarafından tasdik edilen geçici elkoyma kaldırılır.

m. 27. Elkoymanın şekli ve kapsamı

(1) Basılı yazılara elkonulması tedbiri sadece dağıtma amacıyla hazır bulundurulan nüshalara uygulanır. Elkoyma çoğaltmaya yarayan plâk ve şekillere teşmil edilebilir; dar anlamdaki basılı yazılarda, ilgilinin istemi üzerine eşyanın tümü yerine, elkonulacak bölüm ayırdedilir.

(2) Elkoyma muamelesinde elkoymaya yol açan yazı bölümleri, ihlâl edilen kanun belirtilerek gösterilmelidir. Basılı yazının cezalandırılabilir nitelikte ayrılabilir bölümleri (bir gazetenin ilâvesi vs) elkoyma işleminin dışında kalır.

m. 28. Elkoyma işlemi süresince dağıtma yasağı

(1) Elkoyma süresince elkonulmuş basılı yazıların yada elkoymaya yolaçmış olan kısımların yeniden basılması yasaktır.

(2) Bu hükümdeki elkoymaya bilerek aykırı hareket edenler, 10.000 DM kadar para cezasına veya 6 aya kadar hapis cezasına çarptırılırlar.

m. 29. Mahkemelerin yetkisi

12.9.1950 tarihli Birleştirme Kanunu ile, Alm. CMUK. m. 413'ün yeniden düzenlenmesi sebebiyle, birinci bent konusuz kalmıştır. Ayrıca 1.10.1879 tarihinde Alm. CMUK'nun yürürlüğe girmesi ile de ikinci bent hükümden düşmüştür.

VI. Sonuç hükümleri.

m. 30. Duvar reklâmları, parasız nüshalar. özel vergilendirme yasağı

(1) Savaşta, savaş tehlikesinde, savaş ilânında veya iç huzursuzluklarda, basınla ilgili bulunan mevcut özel kanunî hükümler, bu kanuna rağmen yürürlükte dirler.

(2) Bu kanun eyalet kanunkoyucularının, aleni duvar ilânları asmak, dergilerin arasına basılı yazı dercetmek, sergilemek ve bildirilen duvar ilânlarının ve çağırılarının aleni ve parasız dağıtılmasını düzenleyen hükümler koymak haklarına engel olmaz.

(3) Aynı hüküm, eyalet kanunlarının, kitaplıklara ve resmî külliyata ücretsiz nüsha vermek hakkındaki hükümlerini de etkilemez.

(4) Eyalet kanunlarına göre, genel meslek vergisi saklı kalmak üzere, basın ve münferit basın mamülleri (gazeteler ve **takvim** damgası, iş ilânlarının verilmesi vs.) özel olarak vergilendirilemez.

m. 31. Yürürlüğe girme

Bu kanun 1 Temmuz 1874 tarihinde yürürlüğe girer. Elsass-Lothringen'de özel bir kanun ile uygulanacaktır.

Kralın imzası ve mührü ile tasdik edilmiştir.

Veriliş tarihi: Berlin, 7 Mayıs 1874

İmza
Wilhelm

İmza
Bismark

1960 TARİHLİ ÇERÇEVE KANUN TASARISI

1. Basın özgürlüğü

(1) Basın özgürdür. Basın, özgür demokrasiye hizmet eder.

(2) Basın özgürlüğü, sadece Anayasa tarafından doğrudan doğruya ve onun çerçevesi içinde olmak üzere (eyalet anayasaları ve) bu kanun ile tecviz edilmiş olan sınırlandırılmalara tabidir.

(3) Basın özgürlüğünü ihlâl eden her türlü özel tedbirler yasaklanmıştır.

(4) Üye kaydolanmak zorunluğu bulunan ve egemenlik gücüne sahip, mahallî kazaya tâbi Basın mahkemesi kurulması yasaktır.

(5) Herkese uygulanan kanunlar, basın hakkında da uygulanır.

2. Kuruluşun izne tâbi olmaması

Yayınevi veya basın mesleği ile ilgili sair herhangi bir işletmenin kurulmasını da kapsayan basın faaliyeti, herhangi bir müsaadeye bağlanamaz.

3. Basının kamusal görevi

(1) Basın kamusal bir görev yapar.

(2) Basın bu kamusal görevi içinde haber toplayıp onları yayarken, belirli bir tutumun sahibi olur ve de eleştirirken haklı menfaatlerin temsilcisidir.

4. Basının haber toplama (enformasyon) hakkı

(1) Resmi merciler, yerine getirdiği kamusal görevin çerçevesi içinde olmak üzere, basına istediği bilgileri vermek yükümlülüğündedirler. Bilgi vermekten sadece aşağıda belirtilen durumlarda çekinebilirler:

1 — Bir ceza veya para cezası muhakemesi (Bussgeldverfahren) veya bir disiplin muhakemesinin makul biçimde yürümesini balatalayacak, zorlaştıracak, geciktirecek veya tehlikeye düşürecek ise,

2 — Kanun hükmü ile sır saklama zorunluluğu konulmuş ise,

3 — Sair hallerde, basın tarafından vaktinden önce açıklama baskın kamu yararına aykırı ise.

(2) Bir makamın, günlük gazetelerde tamamen, belirli bir yönü bulunan veya süreli yayınlardan herhangi birisine genel olarak bilgi vermesini yasaklayan direktifler verilemez.

(3) Bir derginin nâşiri, resmî makamlardan, çıkardıkları resmî bildirimlerin kendisine öbür meslekdaşlarından daha geç verilmemesini isteyebilir.

5. Ceza muhakemesine ait resmî belgelerin yayımlanması

Bir ceza muhakemesindeki iddianame veya diğer resmi belgeler, aleni duruşmada okunmalarından veya muhakemenin sona ermesinden önce, basın tarafından yayımlanamazlar.

6. Basının özen görevi

Basın tüm haberleri yayımlanmasından önce kaynağı ve kapsamı bakımından dikkatle kontrol etmelidir. Yetersizliği açıkça anlaşılan ve bir şahsın veya bir yerin itibarını zedeleyen haberler, sadece kamunun derhal haberdar edilmesinde üstün bir yarar olduğu takdirde yayımlanabilir. Basılı eserin cezalandırılabilir bir kapsamı olmaması veya cezalandırılabilir kapsamı olan basılı eserleri dağıtmamak yükümlülüğü saklıdır (Paragraf 20/2).

7. Kavramların tanımları

(1) Bu kanun anlamında basılı eser, matbaa makinalarıyla veya sair toplu imalâta elverişli bir çoğaltma metodu ile imal edilmiş ve dağıtılmak üzere hazırlanmış yazılar, doldurulmuş ses bantları, yazılı veya yazısız resim şeklindeki yayınlar ve metinli veya açıklamalı müzik eserleridir.

(2) Basılı eser kavramına, haber ajanslarının, basın muhaberatının, matris hizmetlilerinin ve diğer teşebbüslerin basına söz,

resim veya benzeri diğer şekillerde sağladığı çoğaltılmış haberler de dahildir.

(3) Aşağıda belirtilenler bu kanunun basılı eserlerle ilgili hükümlerine tâbi değildir :

1 — Sadece resmî haberleri muhtevî olan resmî basılı eserler,

2 — Çizelgeler, fiyat listeleri, basılı reklâmlar, aile ilânları, iş haberleri, yıllıklar ve idarî haberler ve benzerleri gibi seçimlerde kullanılan oy pusulaları, ev ve toplum hayatında kullanılan iş ve ticaret amaçlarına hizmet eden basılı eserler.

(4) Süreli basılı eserler, gazete, dergiler ve diğer devamlı yayınlanan, muntazam yayınlanmasalar dahi, iki yayın arası altı aydan fazla olmayan basılı eserlerdir.

8. *Bulunması zorunlu yazı*

(1) Bu kanun hükümlerine tâbi olan basılı eserlerde, basanın ve naşirin adı veya ticaret ünvanı ve adresi, yazıyı yazanın kendisinin yayınlaması halinde yazarın adı ve adresi mevcut bulunmalıdır.

(2) Süreli basılı eserlerde bundan başka sorumlu müdürün adı ve adresi bildirilmelidir. Sorumlu müdür birden fazla ise, birinci cümlede yerine getirilmesi istenilen şartlar, her birisi için gerçekleştirilmelidir. Bu gibi hallerde, hangi kısım yahut hangi konu için kimin sorumlu olduğu açıklanmalıdır. İlân kısımları için de bir sorumlu gösterilmelidir. Bu şahıs hakkında da sorumlu müdür hakkındaki hükümler uygulanır.

9. *Sorumlu müdürün haiz olması gereken şahsi şartlar*

(1) Aşağıdaki şartları haiz olan kimseler sorumlu müdür olarak çalışabilir veya çalıştırılabilirler:

1 — Anayasanın uygulanma alanına giren yerler dahilinde devamlı bir ikametgâhı bulunmak,

2 — Medeni hakları kullanma hakkını haiz olmak ve bir hâkim kararı ile amme hizmetlerinden yasaklanmış olmamak,

3 — 21 yaşını doldurmuş olmak,

4 — Kısıtlanmamış hukukî işlem ehliyetine sahip olmak,

5 — Hakkında doğrudan doğruya ceza koğuşturması yapılması mümkün bulunmak.

(2) Birinci fıkranın 3 ve 4. bentleri, gençler tarafından gençler için yayınlanan basılı eserlere uygulanmaz.

10. Paralı yayınların bildirilmesi

Sürelî olan bir basılı eserin naşiri, bir yayın karşılığı olarak ücret almışsa, talep etmişse veya kendisine böyle bir ücret vaadedilmişse, bu takdirde basılı eserde yayının ilân olduğunu belirtmeğe mecburdur.

11. Cevap ve düzeltme istemi

(1) Sürelî olan basılı eserin sorumlu müdürü ve naşiri, basılı eserde yazılmış bulunan fiilî olgularla ilgili iddialardan mutazarrır olan şahıs veya makamın cevap ve düzeltmesini basmak zorundadırlar. Bu mecburiyet, iddiaların yer aldığı basılı eserin bütün ilâveleri hakkında da geçerlidir.

(2) Cevap, kapsamı itibariyle uygun ise ve mutazarrır olan şahıs veya makamın yayınlanmada haklı bir menfaati varsa, cevabın basılması zorunludur.

Cevap ve düzeltmenin yayınlanması ilgili veya temsilcisi tarafından kusurlu olarak gecikmeksizin, yayınlanmadan itibaren en geç 3 ay içinde talep edilmelidir. Cevap ve düzeltme istemi, yazılı biçimde olmalı ve ilgili tarafından imzalanmış bulunmalıdır. Ayrıca bu istem fiilî noktalara ilişkin bulunmalı ve suç teşkil eden bir kapsam taşımamalıdır.

(3) Cevap ve düzeltmenin gelmesinden sonraki, basım için henüz bağlanmamış sayıda, hakkında cevap ve düzeltme verilen metnin bulunduğu aynı yerde ve aynı punto yazı ile, ilâve ve kesinti yapılmaksızın basmak mecburiyeti vardır. Basım ücretsizdir. Aynı sayıda cevap hakkında açıklamada bulunanlar sadece fiilî hususlarda açıklamalar yapabilirler.

(4) Cevap ve düzeltmenin basılması dava konusu yapılabilir. Mahkeme, koruma tedbiri mahiyetinde olmak üzere, tekrarlama

tehlikesi olmasa da, sorumlu müdür ve naşirin 3 numaralı fıkrada gösterilen biçimde bir cevap veya düzeltmenin yayınlatmasına karar verebilir.

(5) Bu hüküm, eyaletlerin, mahalli idarelerin, mahkemelerin, kanunkoyucu ve kararverici federal kuruluşların açık oturumlarını gerçeğe uygun olarak aksettiren haberleri kapsamaz.

12. Basılı eserler hakkında elkoyma kararı verilmesi

Basılı bir esere sadece bir hâkim kararı ile elkonabilir. Polis ve öbür makamlar, basılı bir esere ancak böyle bir karara dayanarak elkoyabilirler.

13. Elkoymanın caiz olduğu haller

(1) Basılı bir esere sadece şu şartlarla elkonabilir :

1 — İmal edilmesi ve dağıtılması Anayasayı ihlâl, devleti tehlikeye düşürme, vatana ihanet, hakaret (m. 185-187 a, 189) teşkil ediyorsa, Alman Ceza Kanununun 49a, 103, 184 veya Federal Anayasa Mahkemesi hakkındaki 12 Mart 1951 tarihli kanunun 42 ve 47. maddeleri ile bir ceza öngörülmüş ise ve Ceza Kanununun 184. maddesine giren hallerde, kapsamı haya duygusunu da ağır şekilde ihlâl ediyorsa,

2 — Basılı eserin müsadereyi veya imha edilmesi kararının verileceğini gösteren kuvvetli emareler varsa,

3 — Müsadere talep veya izne bağlı ise, bunların gerçekleşmiş olması şartı ile basılı yazıya elkonabilir.

(2) Şu hallerde elkoyma kararı verilemez :

1 — Elkoyma ile korunmak istenen menfaat, elkoyma ile tehlikeye düşürülecek olan, kamunun basılı eser ile geciktirilmeksizin haberdar edilmesindeki menfaatinden daha az ise veya,

2 — Basılı eserin yayına hazırlayıcısı (Herausgeber) veya naşiri (Verleger) elkoyma sonucu muhtemelen ve açık bir biçimde ağır bir maddî zarara uğrıyacaksa.

1 . Elkoymanın kapsamı

(1) Elkoyma kararı sadece basılı bir eserin yazarı, naşiri, yayına hazırlayıcısı, redaktörü, basanı, taciri veya imâl, yayın ve da-

ğıtımda katkısı olan diğer kişilerin zilyedliğinde bulunan ve umuma sergilenmiş, satışa sunulmuş veya sair şekilde dağıtılmak veya çoğaltılmak üzere hazırlanmış basılı parçalar hakkında verilebilir. Bu karar ayrıca baskıya hazır halde bağlanmış plakalara ve matrislere veya yayınlanacak fikri muhtevayı taşıyan çoğaltma aracına da teşmil edilebilir. Cezalandırılabilir muhtevası olmayan, birbirinden ayrılabilir kısımları elkoyma kararı dışında tutulmalıdır.

(2) Elkoymanın uygulanma alanı birinci fıkra hükmü karşısında sınırlandırılabilir. Bu sınırlandırma hüküm fıkrasında belirtilmelidir.

(3) Elkoymaya yol açan kısım, ilgili tarafından basılı eser çoğaltılmaya veya dağıtılmaya başlanmadan evvel gecikmeksizin çıkartılırsa, elkoyma uygulanmaz.

15. *Elkonan basılı yazıların dağıtılması yasağı*

Elkoyma tedbirinin devamı süresince elkoyulan basılı eserin dağıtılması veya elkoymaya yolaçan kısmının yeniden basılması yasaktır.

16. *Elkoyma kararına karşı kanun yolu*

Basılı esere elkonulmasına karar veren veya bu kararı tasdik eden itirazı inceleme makamı, merciin kararına karşı itiraz kanun yoluna başvurulabilir.

17. *Elkoyma kararının kaldırılması*

(1) Bir ay içinde kamu davası açılmaz veya müsadere veya imha talep edilmez ise, elkoyma kararı kaldırılmalıdır.

(2) Birinci fıkrada belirtilen süre, muhakemenin kapsamı nedeniyle veya ispat zorluklarından ötürü yeterli olmazsa, savcılık mahkemedен sürenin iki ay uzatılmasını isteyebilir. Bu talep tekrarlanabilir.

(3) Kamu davası açılmadan önce ya da müsadere veya imha talebinde bulunulmadığı sürece savcı talep ederse, elkoyma tedbiri

kaldırılmalıdır. Savcılık aynı zamanda basılı eserin imaline ve dağıtılmasına müsaade edebilir.

18. *Haksız elkoyma sonucu tazminat*

(1) Elkoyma muteber değilse veya elkoyma kararının haksız olduğu anlaşılır ise, elkoymadan doğrudan doğruya mutazarrır olana talebi üzerine para olarak uygun bir tazminat ödenir. 17. maddenin 1. fıkrasına göre kaldırılması gerektiği halde, elkoyma muamelesi devam etmekte ise, aynı şekilde bir tazminata hükmolunur.

(2) Elkoyma kaldırılmış veya ne duruşma, ne de müsadere muhakemesinde (Alman Ceza Muhakemesi Kanunu m. 430 ve sonraki maddeler) basılı eserin müsaderesi veya imhası kararı verilmiş ise, sadece bu hallerde tazminat talebi ileri sürülebilir.

(3) Verilecek tazminat elkoyma muamelesinin sebep olduğu malvarlığı zararının tazmini amacını güder. Tazminat yükümlülüğü eyalete aittir.

(4) Birinci fıkraya göre yapılacak talep, ikinci fıkrada adı geçen kararın bildirilmesinden itibaren üç ay içinde kararın verildiği yerdeki asliye mahkemesi nezdindeki savcılığa yöneltilmelidir. Talep hakkındaki kararı Adliye Bakanı verir. Bu karara karşı, kararın verilmesinden itibaren 6 aylık hakdüşümü süresi içinde dava açılabilir. Asliye mahkemesi, dava konusunun değeri ile bağlı olmaksızın, yetkili mahkemedir.

19. *Delillerin korunması amacıyla yapılan elkoyma*

Delillerin korunması amacıyla basılı bir eserin birkaç nüshasına elkonulması halinde 12-18. maddeler hükümleri uygulanmaz.

20. *Cezai sorumluluk*

(1) Basılı bir eser ile işlenen cezalandırılabilir fiillerden ötürü sorumluluk genel ceza kanunlarına göre tayin olunur.

(2) Cezalandırılan bir fiilin tipe uygun şekli basılı bir eser ile gerçekleştirilmiş ise;

1 — Süreli olan basılı eserlerde sorumlu müdür ve naşir,

2 — Diğer basılı eserlerde basan ve basılı yazıyı mesleği gereği dağıtan veya halka sunan, bu fiiller nedeniyle 1. fıkraya göre fail

veya şerik olarak cezalandırılmadıkları takdirde, kasden veya taksir ile basılı eserin cezalandırılabilir muhtevasını bertaraf etme veya cezalandırılabilir muhtevası olan basılı eseri dağıtmama yükümlülüğünü ihlâl ettikleri takdirde, para cezasına veya bir yıla kadar hapis cezasına çarptırılırlar.

21. Basın Kanununun ihlâli

(1) Diğer hükümlerle daha ağır bir ceza öngörülmediği takdirde, aşağıdaki halleri kasden veya taksirle gerçekleştirenler 150 Mark'a kadar para cezası ile veya hafif hapis cezası ile cezalandırılırlar:

1 — Beşinci madde hükmüne aykırı olarak resmi yazıları yayımlayanlar,

2 — Sorumlu müdür veya naşirin (kendisi yayınladığı takdirde yazar veya yayına hazırlayanın) 8. maddedeki basılı eserde bulunması zorunlu olan yazıları koymaması halinde, adı geçen şahıslar,

3 — Müteşebbis olarak, 8. maddenin hükümlerini tamamen veya kısmen ihlâl eden bir basılı eseri dağıtanlar.

(2) Aşağıdaki fiilleri kasden işleyenler para cezası ile veya bir yıla kadar hapis cezası ile, taksirle işleyenler 150 Mark'a kadar para cezası ile veya hafif hapis cezası ile cezalandırılırlar:

1 — Naşir'in 9. maddedeki şartları haiz olmayan bir şahsı sorumlu müdür tayin etmesi,

2 — 9. maddedeki şartları haiz olmayan şahsın sorumlu müdür olarak imza atması,

3 — Para karşılığı yaptığı bir yayımı ilân olarak belirtmeyen naşir,

4 — Sorumlu müdür veya naşir'in — kendisinin yayınlaması halinde yazar'ın veya yayıma hazırlayanın — basılı eserdeki cezalandırılabilir muhtevadan bilgisi olduğu takdirde, 8. maddedeki basılı eserin yayın yeri ile yazarının adı, adresinin bildirilmesine ilişkin hükümlere aykırı davranması,

5 — Elkonmuş olduğunu bildiği halde 15. maddedeki yasağa aykırı olarak basılı eseri dağıtmak veya yeniden basmak.

22. Zamanaşımı

(1) Aşağıdaki fiillerin ceza koğuşturması, cünha veya ağır cezalı suç hallerinde 6 ayda, kabahatlerde 3 ayda zamanaşımına uğrar :

1 — Cezalandırılabilir muhtevası olan basılı eserlerin yayınlanması veya dağıtılması yoluyla işlenen fiiller,

2 — Bu kanunla cezalandırılmış diğer fiiller,

(2) Zamanaşımı, basılı eserin yayınlanması veya dağıtılması ile işlemeye başlar. Basılı eser bölüm bölüm yayınlanmış veya dağıtılmış veya yeniden sergilenmiş olursa, zamanaşımı öbür bölümler veya basıların yayınlanması veya dağıtılması ile yeniden işlemeğe başlar.

23. Sonuç hükümleri

(1) Bu kanun ... tarihinde yürürlüğe girer.

(2) Bu kanunun yürürlüğe girmesiyle aşağıda belirtilen kanunlar yürürlükten kalkarlar:

1 — 12 mayıs 1851 tarihli Prusya Basın Kanununun 6. maddesi,

2 — İmparatorluk basın kanununun 1 temmuz 1833, 3 haziran 1914, 6 şubat 1924, 4 mayıs 1931 ve 28 haziran 1935 tarihli basın kanununda değişiklik yapan kanunlar çerçevesinde 7 mayıs 1874 tarihli Alman basın kanunu,

3 — 17 kasım 1949 tarihli naşirler, yayınevi idarecileri ve sorumlu müdürlerin meslek eğitimleri hakkındaki kanun ve 5 aralık 1949 tarihli uygulama tüzüğü,

(3) Siyasî partiler (anayasa m. 21/1) ve örgütleri ile ilgili (Anayasa m. 9/2) yasakların uygulanması çerçevesinde olmak üzere, yetkili mercilerin basılı eserlerin kontrol ve elkoyma yetkileri ile ithal edilecek basılı eserler hakkındaki hükümler saklıdır.

1963 TARİHLİ ALMAN BASIN KANUNU TASARISI**1. Basın özgürlüğü***

(1) Basın özgürdür ve özgürlüğü demokratik Anayasa düzenine hizmet eder.

(2) Basın özgürlüğü sadece doğrudan doğruya Anayasa ve Anayasa çerçevesinde (eyaletler anayasaları... ve) bu kanunla konulmuş olan sınırlamalara tâbidir.

(3) Basın özgürlüğünü tehlikeye düşürebilecek her türlü özel tedbirler yasaklanmıştır.

(4) Üye olmak mecburiyeti bulunan basın meslek kuruluşları ve egemenlik gücü bulunan özel basın mahkemeleri kurulması yasaklanmıştır.

(5) Herkesin tâbi olduğu kanunlara basın da tâbidir.

2. Kuruluşun izne tâbi olmaması

Yayınevi veya basın mesleği ile ilgili herhangi bir işletmenin kurulmasını da kapsayan basın faaliyeti, herhangi bir müsaadeye bağlanamaz.

3. Basının kamusal görevi

Basın kamusal bir görevi yerine getirir.

4. Basının haber alıp verme hakkı

(1) Basın mensupları, kamuyu ilgilendiren meselelerde haber toplamaya ve yaymaya, tutum takınmaya veya eleştirmeye yarayan bilgileri bütün ilgili mercilerden elde ederler.

(2) Aşağıdaki hallerde merciler, bilgi vermekten çekinebilirler:

1. Verilecek bilgi görülmekte olan bir muhakemenin amaca uygun bir şekilde yürütülmesini köstekleyecek, zorlaştıracak, geciktirecek veya tehlikeye düşürebilecek ise, veya,

2. Sır saklama hakkındaki hükümlere aykırılık teşkil edecek iseler,

3. Ağır basan kamusal veya korunmaya değer özel bir menfaat, verilecek bilgi ile ihlâl edilecekse, veya.

4. Kapsamı, tahmin edilebilen ölçünün üzerine çıkarsa.

(3) Bir makama, basına bilgi vermeği yasaklayan genel talimat (emir) verilemez.

(4) Bir derginin veya gazetenin naşiri, resmî makamlardan, bunların resmî bildirimlerinin kendisinin yararlanmasına öbür meslektaşlarından daha geç sunulmamasını isteyebilir.

5. Resmî yazıların yayınlanması

Basın, iddianameler ve ceza muhakemesi veya para cezası muhakemesindeki diğer resmî evrakı, bunların alenî duruşmada okunmasından veya muhakemenin sona ermesinden önce sadece yetkili mercilerin izni ile yayımlayabilir.

6. Basının öven görevi

Basın, dağıtılmalarından önce bütün haberleri halin gerektirdiği dikkat ile, doğruluğu, muhtevası ve kaynağı bakımlarından özenle kontrol etmek zorundadır. Basılı eseri, cezalandırılabilir muhtevadan arındırmak veya cezalandırılabilir muhtevası olan basılı eserleri dağıtmamak hakkındaki yükümlülük (m. 19/2) saklıdır.

7. Kavramların tanımı

(1) Bu kanun anlamında basılı eser, tabı âletler veya sair her türlü araçlarla çoğaltılarak imal edilen ve dağıtılmak üzere hazırlanan yazılar, ses taşıyan bantlar, yazılı veya yazısız resimler, resim şeklindeki tasvirler ve metinli veya açıklamalı müzik eserleridir.

(2) Haber ajanslarının, basın muhabirlerinin, matris hizmetlilerinin ve benzer teşebbüslerin basına temin ettikleri söz, resim veya benzer şekilde çoğaltılmış bildirimler de basılı eserdir. Bundan başka, bir basın redaksiyonu ile ilgili yardımcı teşebbüsün verdiği bildirimler, verildikleri teknik biçim gözönünde tutulmaksızın, basılı eser kabul edilirler.

(3) Aşağıda belirtilen hususlar, bu kanunun basılı eserler ile ilgili hükümlerine tâbi değildir:

1. Sadece resmî bildirimleri muhtevi olduğu takdirde, resmî basılı eserler,

2. İş ve ticarî amaçlarla, ev ve toplum hayatına hizmet eden basılı eserler, meselâ çizelgeler, fiyat listeleri, basılı reklâmlar, aile ilânları, iş haberleri, yıllıklar ve idarî haberler ve benzerleri ile seçimlerde kullanılan oy pusulaları,

(4) Gazeteler, dergiler ve diğer devamlı veya gayrimuntazam yayınlanan, ve 6 aydan fazla olmayan aralıkla yayınlanan basılı eserler, süreli basılı eserlerdir.

8. *Bulunması zorunlu yazı*

(1) Bu kanun hükümlerine tabi olan basılı eserlerde basanın ve naşirin adı veya ticaret ünvanı ve adresi, yazarın kendisinin yayınlaması halinde, onun adı ve adresi yazılmak zorunluğudur.

(2) Süreli olan basılı eserlerde, bundan başka, sorumlu müdürün adı ve adresi bulunmalıdır. Birden fazla sorumlu müdür varsa, birinci cümlede belirtilen hususlar, her biri hakkında yerine getirilmelidir. Bu belirtme sırasında basılı eserin hangi kısmı veya konusu için hangisinin sorumlu olduğunun gösterilmesi gerekir. İlân bölümü için bir sorumlu gösterilmek gerekir. Bunun hakkında da sorumlu müdür hakkındaki kurallar uygulanır.

(3) Belirli konuların veya bütün sayfaların matris yoluyla alındığı gazeteler veya ilâvelerde, matrisleri aldığı gazetenin veya matris ajansının naşirini ve yazı başlığını ve aldığı bölümün sorumlu müdürünü, kendi «bulunması zorunlu yazı»sında belirtmek zorundadır.

9. *Sorumlu müdürün sahip bulunması gereken kişisel şartlar.*

(1) Aşağıdaki şartları haiz olan kişiler, sorumlu müdür olabilirler ve sorumlu müdür olarak çalıştırılabilirler:

1. Anayasanın uygulanma alanı dahilinde daimi bir ikametgâhi bulunmak,

2. Medeni hakları kullanma ehliyetini haiz olmak ve bir hâkim kararı ile amme hizmetlerinden yasaklanmış olmamak,
3. 21 yaşını doldurmuş olmak,
4. Hukuki muamele ehliyetine tam anlamıyla sahip olmak,
5. Hakkında ceza koğuşturuması yapılması herhangi bir şarta bağlı bulunmamak.

(2) Birinci fıkranın 3. ve 4. bentleri gençler tarafından gençler için yayımlanan basılı eserler hakkında uygulanmaz.

10. *Paralı yayımların bildirilmesi*

Sürelî bir basılı eserin naşiri, bir yayım karşılığı olarak ücret almış veya ücret istemiş veya kendisine böyle bir ücret vaadettirmiş ise, bu yayımı basılı eserde ilân olarak bildirmeğe mecburdur.

11. *Cevap ve düzeltme istemi*

(1) Sürelî olan basılı eserin sorumlu müdürü ve naşiri, basılı eserde yazılmış bulunan fiili olgularla ilgili iddialardan zarar gören kişi ve mercilerin cevap ve düzeltmelerini basmak zorundadır. Bu zorunluk, fiili olguların yayımlandığı diğer bütün basılı eser ilâvelerine de şamildir.

(2) Zarar gören kişi veya mercinin yayımda haklı bir menfaati yoksa veya cevap ve düzeltme, kapsamı bakımından uygun değilse, cevap ve düzeltmenin basılması mecburiyeti yoktur. Cevap ve düzeltme, tartışmalı metnin kapsamını aşmadığı takdirde uygun sayılır. Cevap ve düzeltme, fiili verilere ilişkin bulunmalı ve cezalandırılabilir bir kapsam taşımamalıdır. Yazılı şekilde olmalı ve zarar gören kişi veya onun kanuni temsilcisi tarafından imzalanmalıdır. Zarar gören veya onun kanuni temsilcisi cevap ve düzeltmeyi gecikmeksizin, en geç yayımdan itibaren üç ay içerisinde sorumlu müdür veya naşire ilettikleri takdirde basılmasını isteyebilirler.

(3) Cevap ve düzeltme, cevap ve düzeltmenin alınmasını izleyen, basım için bağlanmamış sayısında, tartışmalı metnin bulunduğu basılı eserin aynı yerinde, aynı punto ile, herhangi bir ilâve ve çıkarma yapılmaksızın basılmalıdır. Basım ücretsizdir. Aynı sayıda, cevap ve düzeltme hakkında açıklamalarda bulunanlar, sadece fiili verilere ilişkin açıklamalarla yetinmek mecburiyetindedirler.

(4) Cevap ve düzeltme isteminin yerine getirilmesi için mutad hukukî yollar açıktır. Zarar görenin istemi üzerine mahkeme, bu maddenin 3. fıkrasında öngörülen biçimde bir cevap ve düzeltmenin yayımlanmasını, sorumlu müdür ve naşire emredebilir. Bu muhakemede, Medeni Muhakeme Kanununun «ihtiyati tedbir»e karar verilmesine ilişkin hükümleri uygulanır. İstemin tehlikede olduğunun inanılabilir nitelikte bulunmasına gerek yoktur. Medeni Muhakeme Kanununun 926. maddesi uygulanmaz.

(5) Federal devletin, eyaletlerin, mahalli idarelerin ve mahkemelerin kanunkoyucu ve karar verici organlarının açık oturumlarına ilişkin, gerçeğe uygun haberler hakkında 1-4. fıkra hükümleri uygulanmaz.

12. Naşir ve basanın örnek vermek mecburiyeti

(1) Naşir, bu kanun çerçevesinde yayımlanan her basılı eserden birer adet, Millî Eğitim Bakanlığının belirlediği mercilere sunmaya ve istem üzerine yollamaya (verilmesi mecburi nüsha) mecburdur. Bu teslimat mukabili olarak naşir, maliyet masrafları ölçüsünde bir meblâğın kendisine ödenmesini talep edebilir.

(2) Basılı eserin naşiri yoksa veya basılı eser bu kanunun uygulanma alanı dışında yayımlanmışsa, birinci fıkra hükmü basan hakkında da uygulanır.

(3) Süreli olan basılı eserin naşir ve basanı, kendileri tarafından yayımlanan veya basılan süreli basılı eseri, ilk yayımlanışta ve her takvim yılının başında ilgili mercileri abone kaydetmekle, 1. ve 2. fıkraların kendilerine yüklemiş olduğu yükümlülüğü yerine getirmiş olurlar.

(4) Birinci ve ikinci fıkranın uygulanması için gerekli hukukî ve idarî hükümleri Millî Eğitim Bakanlığı, İçişleri Bakanlığına danışarak belirler.

13. Elkoyma kararının verilmesi

(1) Basılı bir esere elkoyulması hakkındaki kararı sadece bir hâkim verebilir.

(2) Basılı bir esere sadece aşağıdaki hallerde elkoyulabilir:

1. Basılı eserin müsadere edilebileceğini veya basılı eser hak-

kında imha edilme kararı verilebileceğini gösteren esaslı nedenler varsa ve,

2. Müsaderenin bir istem ve izne tabi olduğu hallerde, talebin yapılacağı veya iznin verileceğini kabul etmek için esaslı nedenler varsa.

(3) Aşağıdaki hallerde elkoyma kararı verilemez :

1. Elkoyma tedbiri ile izlenen ve erişilmek istenen hukuki hi-maye, elkoyma ile tehlikeye düşürülecek olan, basılı eserle halkın gecikmeksizin haberdar edilmesi hususundaki kamu yararından daha önemsiz ise, veya,

2. Elkoymanın mahzurlu sonuçlarının işin önemi ile orantılı olmadığı hususu açıkça ortada ise.

14. *Elkoymanın kapsamı*

(1) Basılı esere elkoyma kararı sadece yazarın, naşirin, redaktörün, basanın, satanın veya imâl yayım veya dağıtım etki yapan diğer kişilerin zilyedliğinde bulunan basılı eserleri ve diğer aleni olarak sergilenen veya aleni olarak satışa arz edilen veya dağıtılmak üzere hazırlanmış bulunan basılı eserleri kapsar. Elkoymaya karar verilirken daha geniş bir sınırlamaya gidilebilir. Elkoyma kararı, tabi şekilleri, plâkalar ve matrisler veya bunlara benzer yayımlanacak şeyin fikri muhtevasını taşıyan çoğaltma araçlarına da teşmil edilebilir.

(2) Elkoyma kararında, elkoyma kararının verilmesine yol açan kısımlar, ihlâl edilen kanun da belirtilerek, gösterilir. Ceza-landırılabilir niteliği olmayan ayrılabilir bölümler elkoyma tedbirinin dışında tutulmak gerekir.

(3) Basılı eserin elkoymaya yolaçan kısmı ilgili tarafından, çoğaltılmadan veya dağıtılmadan önce, gecikmeksizin tefrik edilirse, elkoyma tedbirinin uygulanmasına engel olunabilir.

15. *Elkoyulmuş basılı yazılar için dağıtım yasası*

Elkoyma tedbirlerinin devamı süresince elkoyulmuş olan basılı eserin dağıtılması veya bu basılı eserin elkoymaya yol açan kısmının yeniden basılması yasaktır.

16. *Elkoyma kararının kaldırılması*

(1) Bir ay içinde kamu davası açılmaz veya müsadere veya imha talep edilmezse, elkoyma kararı kaldırılır.

(2) Birinci fıkrada belirtilen süre, muhakemenin kapsamı veya ispat zorlukları nedeniyle yetişmezse, savcılık mahkemedен sürenin iki ay uzatılmasını talep edebilir. Talep tekrarlanabilir.

(3) Kamu davası açılmamış ise veya müsadere veya imha talebi yapılmamışsa elkoyma kararı savcılığın talebi üzerine kaldırılabilir. Bu talep ile birlikte 15. maddede gösterilen yasak geçersiz kalır. Savcı bu talebini ilgiliye bildirir.

17. *Geçici güvenlik altına alma*

(1) Bir basılı eserin imalâtı veya dağıtılması anayasayı cebren tebdil veya ilga, Devletin varlığını tehlikeye düşürme veya vatana ihanet suçunu teşkil ediyorsa veya Ceza Kanununun 109b, 109g, 110, 128, 129, 129a, 130, 184. maddelerine veya Anayasa mahkemesi Kanununun 42 ve 47. maddelerine veya Gençliği Tehlikeye Düşüren Yazıların Dağıtılması Hakkındaki Kanunun 21/1. maddesine göre bir ceza ile karşılanmış ise ve Ceza Kanununun 184a maddesine giren hallerde, kapsamı ar ve haya duygusunu da açıkça ağır bir şekilde ihlâl ediyorsa, Savcı veya yardımcıları basılı eseri hâkim kararı olmaksızın ve delilleri koruma gayesi dışında, geçici olarak güvenlik altına alabilirler.

(2) Geçici güvenlik altına alma işleminin tasdiki veya kaldırılması hakkında yetkili mahkeme karar verir. Savcı güvenlik altına alma işleminden itibaren 24 saat içinde mahkemedен bu yolda bir karar vermesini talep etmelidir. Talebin kendisine ulaşmasından itibaren 24 saat içerisinde Mahkeme karar vermek mecburiyetindedir.

(3) Geçici güvenlik altına alma işlemi savcının yardımcı memurlarından birisi tarafından yapılmış ise, bu yardımcı yaptığı işlemleri en geç 12 saat içinde savcıya bildirmek zorundadır.

(4) Geçici güvenlik altına alma işleminin yapılmasından itibaren 5 gün içinde, mahkemenin güvenlik altına almayı tasdik eden kararı bu tedbire başvurmuş olan makama ulaşmazsa, geçici olarak elkonulmuş olan şeyler geciktirilmeden geri verilir.

(5) Geçici güvenlik altına alma işlemini kaldıran mahkeme kararı hakkında kanunyolu yoktur.

(6) Diğer hallerde 13. maddenin 2. ve 3. fıkraları ve 14. maddenin 1 ve 2. fıkraları geçici güvenlik altına alma işlemi hakkında da uygulanır.

18. *Delillerin korunması amacıyla yapılan elkoyma*

Delillerin korunması amacıyla basılı bir eserin münferit parçalarına elkoyulması halinde 13-17. maddeler uygulanmaz.

19. *Ceza sorumluluğu*

(1) Basılı eser aracıyla işlenen ve cezalandırılabilir fiillerden doğan sorumluluk genel Ceza Kanunlarına göre saptanır.

(2) Basılı bir eser yoluyla, bir ceza ile karşılanmış bir fiilin kanuni tipi gerçekleştirilmiş ise, fiili işleyen, aşağıdaki birinci fıkraya göre fail veya şerik olarak cezalandırılmıyorsa, bir yıla kadar hapis cezası veya para cezası tertip olunur:

1. Süreli basılı eserlerde, sorumlu müdür kasden veya taksirle basılı eseri cezalandırılabilir muhtevadan arındırmak yükümlülüğünü ihlâl etmiş ise.

2. Diğer basılı eserlerde, naşir, kasden veya taksirle nezaret görevini ihlâl etmişse ve bir ceza ile karşılanan fiilin kanuni tipinin gerçekleşmesi buna dayanıyorsa.

20. *Basın Kanununun ceza yönünden ihlâli*

Aşağıdaki fiilleri kasden gerçekleştirenler bir yıla kadar hapis veya para cezası ile cezalandırılırlar:

1. Beşinci maddenin hükmüne aykırı olarak resmî yazıları yayımlayanlar,

2. Dokuzuncu maddede belirtilen şartları haiz olmayan bir şahsı sorumlu müdür olarak tayin eden Naşir,

3. Dokuzuncu maddedeki şartları haiz olmadığı halde sorumlu müdür olarak imza atanlar,

4. Sekizinci maddede belirtilen, bulunması gerekli yazı (Impressum) hakkındaki hükümlere aykırı hareket ederek cezalandırılır.

labilir muhtevası olan bir basılı eserde sorumlu müdür veya naşir olanlar,

5. Onbeşinci maddedeki yasağa aykırı olarak, elkonulmuş bir basılı eseri yayanlar veya yeniden basanlar.

21. Düzene aykırılıklar

(1) Kasden veya taksirle aşağıdaki fiilleri gerçekleştirenler düzene aykırı davranmış olurlar:

1. Sorumlu müdür veya naşir olarak 8. maddedeki «bulunması mecburi yazı» hakkındaki hükümlere aykırı davrananlar veya işveren olarak, «bulunması mecburi yazı»sı kısmen veya tamamen eksik olan basılı eseri yayanlar,

2. Naşir veya sorumlusu olarak (8/2. madde, cümle 4) para karşılığı olan bir yayımı ilân olarak belirtmeyen veya bildirmeyenler (m. 10),

3. Onbirinci maddenin 3. fıkrasının 3. cümlesinde belirtilen yükümlülüğe aykırı davrananlar,

4. Onikinci maddenin 1. fıkrası ilâ 3. fıkrasından doğan yükümlüklere veya bu kanunun 21. maddesinin atıf yaptığı hallerde 12. maddenin 4. fıkrasına dayanılarak konulmuş olan hükümlere aykırı davrananlar.

(2) Yirminci maddede belirtilen tipe uygun hareketleri taksirle gerçekleştirenler düzene aykırı davranmış olurlar.

(3) Düzene aykırılık hallerinde 10.000 Mark'a kadar para cezası (Geldbusse) hükmedilebilir (1).

(4) 25 Mart 1952 tarihli düzene aykırılıklar hakkındaki kanun, sair hallerde uygulanır. Adı geçen kanununun 73. maddesi anlamındaki idarî mercilerde kaymakam, kaza olmayan yerlerde belediye başkanı düzeni sağlayıcı makam olarak görev yaparlar. Bu makamlar mahkeme tarafından kontrol edilmemiş ve kesinleşmiş bulunan ceza kararnamelerinin değiştirilmesi ve kaldırılması konusunda karar verebilirler (adı geçen kanununun 66. maddesi).

(1) «Geldbusse» kavramının Türkçe'ye çevrilmesinde «para cezası» terimi tam karşılık teşkil etmemektedir. Para cezası «Geldstrafe»nin karşılığıdır.

(5) İdari mercilere direktif ile yerine getirme görevi verilebilir. İçişleri Bakanlığı ihtisas kontrolünü yapar.

22. Zamanaşımı

(1) 1. Cezalandırılabilir kapsamı olan basılı eserleri yayımlamak veya dağıtmak suretiyle işlenen fiillerin koğuşturulması veya,

2. Bu kanunda sair suretlerle cezalandırılan fiiller, cürümlerde bir yılın geçmesiyle, cünhalarda altı ayda zamanaşımına uğrar. Bu hüküm, 17. maddenin 1. fıkrasında gösterilen cürümlerde uygulanmaz.

(2) Yirmibirinci maddede sayılan düzene aykırılıkların koğuşturulması üç ayın geçmesi ile zamanaşımına uğrar.

(3) Zamanaşımı yayım ile veya basılı eserin dağıtılması ile işlemeye başlar. Basılı eser kısım kısım yayımlanır veya dağıtılır veya yeniden sergilenirse, zamanaşımı diğer kısım veya basıların yeniden yayınlanması veya dağıtılması ile yeniden işlemeye başlar.

23. Sonuç hükümleri

(1) Bu kanun ... tarihinde yürürlüğe girer.

(2) Aynı zamanda,

a — 12 Mayıs 1851 tarihli Prusya Basın Kanununun 6. maddesi,

b — 7 Mayıs 1874 tarihli Eyalet Kanunu olan İmparatorluk Basın Kanunu,

c — 27 Eylül 1949 tarihli Basın İşlerinin Geçici Olarak Düzenlenmesi Hakkındaki Kanun,

ç — 29 Kasım 1949 tarihli Basın Kurulu Hakkındaki Geçici Kanun yürürlükten kaldırılmıştır.